

D • N

26/9 1956

Opinionsbildningen inför skolstriden i USA

Självfallet är att de stora partierna i USA utgår från att den högsta unionsdomstolens utslag om desegregation i skolorna — om likställighet mellan svarta och vita — skall genomföras. Men deras program utformades av en moderat majoritet, som var angelägen att inte alltför hårt stöta Söderns fördomar; radikala förslag om mera bestämda uttalanden avvisades på båda partikonventen. Demokraterna uttrycker sig mest försiktigt: "Nyare utslag av Förenta staternas högsta domstol rörande segregationen i offentligt understödda skolor och på andra områden har haft konsekvenser av den största betydelse för vårt folk i dess helhet och särskilt för de direkt berörda samhällena. Vi avvisar alla förslag om användning av maktmedel för att hindra det ordnade avgörandet av dessa frågor genom domstolarna." Republikanerna förklarar sig "godtaga det utslag av Förenta staternas högsta domstol enligt vilket rasdiskriminering i offentligt understödda skolor successivt (progressivt) måste undanröjas". Vidare understrykes de komplicerade problem som uppstått genom domstolsutslagen i områden där segregation utformats "i överensstämmelse med äldre och länge upprätthållna utslag av samma domstol", och man tar avstånd från alla våldshandlingar; "vi tror att verkligt framsteg kan uppnås genom kunskap, förståelse, uppföstran och god vilja."

Det positiva i dessa program är avvisandet av alla försök att genom påtryckning och våld sabotera "landets lag". Vad som väckt kritik är att partierna inte betonat att utslagen någorlunda snabbt måste genomföras; det är tydligt att gradualismen, grundsatsen om en suc-

cessiv förändring, segrat. Särskilt anmärkningsvärt är att någon direkt kritik mot de statsstyrelser som vägrat att följa domstolsdirektiven inte framträder i programmen. Delvis betingas denna hållning säkerligen av att man anser gradualismen ofrånkomlig, delvis beror den på fruktan för de vita väljarna i Södern. I det genom Eisenhowers popularitet försvagade demokratiska partiet anser man sig inte — såsom fallet var tidigare — kunna undvara de traditionellt lojala sydstaterna, om en valseger skall vara tänkbar; bland republikanerna hoppas man på att, liksom 1952, några sydstater skall kunna lockas att rösta på Eisenhower.

Presidentkandidaterna har följt den moderata linjen i programmen och uttryckt sig med tydlig återhållsamhet. De har av denna grund angripits av de mera radikala "desegregationisterna", såsom av den aktiva föreningen för förbättring av de färgades ställning (NAACP). Särskild kritik väckte Eisenhowers uttalande vid en presskonferens för ett par veckor sedan: presidenten hävdade att unionella myndigheter ej borde ingripa i lokala raskonflikter, annat än då delstater och kommuner inte kunde upprätthålla ordningen, och kritiserade tillika "extremisterna på båda hållen" — alltså både dem som ville att utslagen aldrig skulle verkställas och dem som krävde omedelbar verkställighet. Uttalandet var onekligen egendomligt genom sitt likställande av den grupp som söker hindra rättens förverkligande och den grupp som aggressivt verkar för att rätten skall bli praktik.

Kyrkosamfundet i Södern har i regel av gammalt stött segregationspolitiken och ofta försvarat den med bibliska argument; i flertalet samfund har uppdelning av vita och svarta i skilda kyrkolokaler varit strängt genomförd. Under de senaste åren har en alltmera markerad förändring inträtt i riktning mot liberalism och lik-

ställighet. Den katolska kyrkan har gått i spetsen — helt naturligt, då den har sitt klientel främst bland de radikala vita arbetarna i norr och i Södern är ytterligt svag (utom i det gamla franska Louisiana). Men de protestantiska kyrkorna har i stort sett också verkat för att segregationen i skolorna skall upphävas; nyligen uttalade sig metodistsamfundet — jämte baptisterna det största i Södern — med stor bestämdhet mot all diskrimination. Kyrkorna kan — om också långtifrån generellt — snarast räknas till den framstegsvänliga fronten.

I än högre grad gäller detta fackföreningarna. Den väldiga organisation som bildades genom sammanslagningen av AFL och CIO för ett år sedan utför på detta område ett betydelsefullt uppföstringsarbete. Detta underlättas av att unionen förbjuder all diskriminering inom de industriföretag som arbetar för dess räkning — en regel som under upprustningstiden, då en rad stora industrier i Södern fått unionella beställningar, blivit av central vikt. På samma linje som fackföreningarna står flertalet unionella medborgarorganisationer, främst den i andra stycken ofta reaktionära veteranföreningen American Legion.

Inom pressen i Södern framträder de mest skilda riktningar, från klar och stridbar

liberalism till den grövsta agitation för segregation och bevarande av det vita väldet. Det står dock utom varje tvivel att de större tidningarna, särskilt i städerna, i huvudsak företräder en mera liberal opinion än folkmajoriteten. De verkar inte för omedelbar desegregation, och de håller starkt på delstaternas traditionella rättigheter, men de söker mjuka upp Söderns hållning i riktning mot ett successivt upphävande av orättvisor och diskrimination. I Virginia, Nord-Carolina, Georgia, ja, till och med i det mörkaste Mississippi arbetar ledande publicister modigt och envist — om också ofta under vissa eftergifter gentemot den rådande stämningen — för att integrationen raserna emellan i skolorna skall bli möjlig och verkställd.

Schematiskt kan alltså sägas att den politiskt, religiöst, moraliskt och intellektuellt organiserade opinionen är mera liberal än den folkmajoritet den söker påverka. Fördomarna och motståndet mot en liberalisering koncentreras hos de fattiga och obildade vita folkgrupperna, främst på landsbygden och i småstäderna. Man kan räkna med att dessa grupper successivt påverkas av de ledande riktningarna och organisationerna; man kan också räkna med att den reaktionära stämningen försvagas genom ökad folkbildning, industrialisering och inflyttning till städerna. Därför är en optimistisk prognos starkt grundad. Reformlinjen förstärkes också av den allmänna respekten för

I Clinton, Tennessee, har motståndet mot integration varit starkt. Några ynglingar demonstrerar med krav på att negrerna skall vägras tillträde till "de vita" skolorna. Plakatens text är betydande på mer än ett sätt; ynglingen till höger, som inte vill dela skolsal med färgade, skyltar med en felstavning av nyckelordet integration.

högsta domstolens utslag, för "landets lag" — en respekt som bevarats trots att högsta domstolen under senare år slagit sönder sina egna traditionella författningstolkningar.

Att utvecklingen i den djupa Södern kommer att ta längre tid än de mera optimistiska tänkt sig är emellertid nu uppenbart. Det är, vad några stater angår, sannolikt snarare en fråga om årtionden än om år. Gradualismen kan tänkas utfor-

mad i skilda kompromisser, såsom att man börjar med högre skolor och först småningom går till de lägre, eller att man tillåter men inte påbjuder desegregation och låter föräldrarna välja (experiment härmed har framgångsrikt gjorts i Louisville, Kentucky). Att negerfrågan, Amerikas skam, steg för steg kommer att lösas i det godas tecken, det har vi inte skäl att betvivla efter det märkliga som skett under senare år.